

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 26.455.03 в Державному
вищому навчальному закладі
“Університет менеджменту освіти”
НАПН України

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора О.М. Галуса
на дисертаційне дослідження Ландо Олега Анатолійовича

**“Управління формуванням здоров’язбережувальної компетентності
майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах”**, поданого
на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю
13.00.06 – теорія і методика управління освітою

1. Ступінь актуальності обраної теми.

Тема дисертаційного дослідження Ландо Олега Анатолійовича є *актуальною* з кількох причин. *По-перше:* Важливим кроком для вирішення проблеми дослідження є впровадження компетентнісного підходу у зміст державного стандарту початкової освіти та орієнтація навчальних програм на формування у молодших школярів ключових компетентностей, зокрема, такої як здоров’язбережувальна. *По-друге:* Це потребує підготовки вчителя нової генерації, здатного реалізовувати інноваційні педагогічні, в тому числі, і здоров’язбережувальні технології. *По-третє:* Актуальність формування здоров’язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи зумовлена тим, що майбутній учитель ще у студентські роки має усвідомити значущість здорового способу життя, володіти вміннями та навичками відновлення організму після напруженої праці, бути здатним до керівництва здоров’язбережувальною діяльністю в освітньому середовищі навчального закладу.

Аналіз науково-педагогічних джерел, законодавчих актів (закони України “Про загальну середню освіту”, “Про вищу освіту”, “Про охорону здоров’я”, “Про фізичну культуру і спорт”, Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 р.,

Концепція “Здоров’я нації через освіту”, Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту, Державна програма “Діти України” та ін.), практики діяльності сучасних навчальних закладів та визначені суперечності дали змогу Ландо О.А. розробити та теоретично обґрунтувати модель, удосконалити зміст і технологію управління формуванням здоров’язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

Тому комплексне дослідження щодо вирішення цієї проблеми у процесі навчання майбутніх учителів стає пріоритетним завданням вищої школи, є вкрай назрілим, очікуваним, соціально запитаним і значущим. Зважаючи на це, можна констатувати, що актуальність дослідження обґрунтована автором на достатньо переконливому рівні, а тема дослідження є актуальною і спрямованою на розв’язання назрілих потреб вітчизняної вищої освіти.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Найсуттєвіші наукові та практичні результати, одержані здобувачем, викладено в загальних висновках та повною мірою висвітлено в опублікованих працях. Обґрунтованість наукових положень і висновків підтверджено результатами дослідження і в цілому не викликають сумніву.

Обґрунтованою є структура дисертації, яка представлена вступом, трьома розділами, висновками до розділів, ґрунтовними загальними висновками, списком використаних джерел, додатками, що відповідає вимогам до дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Кожен розділ спрямований на вирішення дослідницьких завдань для реалізації мети дослідження, а підсумком є рекомендації та висновки.

Слід відзначити чітку структурованість та взаємоузгодженість ключових компонентів дисертаційного дослідження – об’єкта, предмета, мети, завдань, висновків дослідження, що детерміновані основним текстом дисертації, що

надає дисертації цілісності і завершеності. Збалансованою є тематика трьох її розділів. Логічну послідовність становлять такі *розділи* дисертації:

Розділ 1 *«Управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи як проблема педагогічної теорії і практики»* – відображені результати аналізу теоретичних засад управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах, проаналізовано стан практичного забезпечення та готовність керівників і викладачів до управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

Розділ 2 *«Модель управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах»* – науково обґрунтовано структуру та зміст моделі, охарактеризовано технологію управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах. Розроблена модель управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах включає такі компоненти: цільовий, теоретико-методологічний, змістовий, структурно-організаційний, навчально-технологічний, результативний.

Розділ 3 *«Експериментальна перевірка та узагальнення результатів впровадження моделі управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах»* – здійснено експериментальну перевірку ефективності моделі управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

Значна увага в дисертаційному дослідженні приділяється аналізу, уточненню й розробленню понятійно-термінологічного апарату як складової теоретичного осмислення дослідження. Ландо О.А. ґрунтовно розкриває сутність основних понять, подає тлумачення ключових дефініцій роботи:

“компетентність”, “компетентнісний підхід”, “здоров’язбережувальна компетентність”, “технологія”, “управління формуванням здоров’язбережувальної компетентності майбутніх учителів” та ін.

Як справедливо стверджує автор дисертації “управління формуванням здоров’язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах – це сукупність цілеспрямованих впливів колективного суб’єкта управління на об’єкт і фактори освітнього середовища, що забезпечують готовність і здатність студентів здійснювати здоров’язбережувальну діяльність з метою збереження і зміцнення власного здоров’я та здоров’я учнів в умовах постійних змін” (с. 39 дис.).

3. Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій.

Достовірність, об’єктивність і надійність результатів дослідження не викликають сумнівів, оскільки гарантовані залученням комплексу методів. Положення, які сформульовано дисертантом, достатньо обґрунтовано. Висновки та рекомендації, презентовані в роботі, базуються на застосуванні таких методів дослідження як: *теоретичні*: аналіз та узагальнення педагогічної, психологічної, соціальної, філософської літератури, нормативно-правових документів; синтез, абстрагування, моделювання, конкретизація, сходження від абстрактного до конкретного; *емпіричні*: праксиметричні (вивчення нормативно-правових документів у галузі вищої освіти; вивчення та узагальнення досвіду управління формуванням здоров’язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах); діагностичні (бесіди, анкетування, інтерв’ю, опитування, тестування, вивчення документації), обсерваційні (спостереження, самооцінювання); педагогічний експеримент.

4. Наукова новизна результатів дослідження і повнота їх викладу в опублікованих працях.

Ознайомлення із текстом дисертації, автореферату, змістом публікацій Ландо О.А. дає змогу констатувати таке.

Виконана робота дає вагому інформацію щодо управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах. Поміж найсуттєвіших отриманих наукових результатів слід зазначити такі:

- *вперше* розроблено та теоретично обґрунтовано модель управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах;

- *уточнено* поняття “здоров'язбережувальна компетентність майбутніх учителів початкової школи”;

- *удосконалено* зміст та технологію управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах, визначено критерії і показники для оцінювання рівнів сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах;

- *набули подальшого розвитку* теорія управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців та кваліметричний підхід до оцінювання ефективності управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

Узагальнення результатів проведеного експерименту дало змогу автору дисертації констатувати, що в контрольних групах студентів спостерігалася незначна динаміка результатів сформованості здоров'язбережувальної компетентності, натомість в експериментальних групах вона виявилася набагато більш вираженою.

Позитивним є те, що програма формувального експерименту передбачала також використання кваліметричної моделі для оцінювання ефективності управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Значення узагальненого коефіцієнта ефективності управління на початку та в кінці експерименту в експериментальних групах

зросло з 0,54 до 0,76, в контрольних групах – з 0,52 до 0,54. Отримані результати кваліметричних розрахунків свідчать про те, що в експериментальних групах приріст узагальненого коефіцієнта ефективності управління більший (0,22), ніж у контрольних (0,02).

Таким чином, за допомогою статистичних і кваліметричних розрахунків автором дисертації доведено ефективність запропонованої моделі управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Зміст і результати дисертації відображено у 8 одноосібних публікаціях, з них 4 – у вітчизняних наукових фахових виданнях, 1 – у зарубіжному виданні, 2 – у методичних матеріалах, 1 – у матеріалах конференцій.

5. Практичне значення результатів дослідження полягає у доведенні теоретичних положень та висновків до конкретних методичних рекомендацій щодо впровадження моделі та технології управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах. Матеріали дослідження можуть бути використані в управлінській діяльності керівників педагогічних коледжів, системі післядипломної педагогічної освіти керівних та педагогічних працівників педагогічних коледжів.

Аналіз дисертаційного дослідження свідчить про те, що Ландо Олег Анатолійович досяг достатнього рівня дослідницького професіоналізму. Він продемонстрував самостійність кваліфікованого вченого, спроможного вирішувати важливу наукову проблему, забезпечувати переконливість отриманих результатів, вказувати на доцільність нових напрямів досліджень прикладного характеру.

Зазначимо, що автореферат дисертації відображає зміст і структуру дисертаційного дослідження, дає чітке уявлення про його особливості та результати.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Хоча виконана дисертаційна робота заслуговує високої оцінки, однак варто зробити деякі зауваження й побажання:

1. Теоретичний аналіз окремих педагогічних явищ і процесів, на які спирається дисертант, має дещо описовий характер: бракує узагальнень і критичних оцінок.

2. У четвертому завданні Вашого дисертаційного дослідження Ви експериментально перевіряєте ефективність розробленої моделі управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності. На нашу думку, більш доцільним було б перевіряти результативність моделі. Як Ви обґрунтовуєте Вашу позицію?

3. У моделі (с. 75 дис.) в структурно-організаційному компоненті зазначено про організаційно-педагогічні умови управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах, проте у тексті дисертації дані умови не проаналізовано, отже, й експериментально не перевірено.

4. Бажано було б у результативному компоненті моделі (с. 75 дис.) представити критерії, показники і рівні сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

5. Варто було б більше акцентувати увагу на розкритті технології управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

6. Дані анкетування керівників педагогічних коледжів (с. 42-44), викладачів (с. 46-47, 50-51), студентів (с. 52-55), батьків (с. 56-57) варто було б розмістити у додатках.

Втім зазначені зауваження і побажання не змінюють високу підсумкову оцінку даної дисертаційної роботи.

Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку

Підсумовуючи вищезазначене, можна стверджувати, що дисертація “Управління формуванням здоров’язберезувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах” виконана на належному теоретико-методологічному рівні, є оригінальним, завершеним, самостійним науковим дослідженням, яке розв’язує вагому наукову проблему, має важливе теоретичне і практичне значення і за своєю обґрунтованістю і науковою значущістю отриманих результатів відповідає вимогам, що висуваються до кандидатських дисертацій (пп. 9, 11-13 “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, паспорту спеціальності “теорія і методика управління освітою”, а її автор Ландо Олег Анатолійович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.06 – теорія і методика управління освітою.

Доктор педагогічних наук, професор,
проректор з наукової роботи
Хмельницької гуманітарно-педагогічної
академії

О.М. Галус

Підпис Галуса О.М. засвідчую
Начальник відділу кадрів ХГПА

В.М. Барановська